

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ТА ЙОГО КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Зростання конкуренції у сфері виробництва та публічному секторі економіки в поєднанні з потребою врахування проблеми ресурсної обмеженості вимагає використання наукових підходів до планування діяльності фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання. Базою розробки реально досяжних тактичних і перспективних (в т.ч. стратегічних) планів та прогнозів виступають облікові дані. Вони є найбільш вагомою та правдивою складовою загальної інформаційної бази підприємства (організації).

Економічний аналіз показників, узагальнених в системі обліку (як інтегрованої структури, яка окрім підсистеми фінансового обліку складається з підсистем, обраних самим суб'єктом господарювання), для розробки планів, – найбільш зважений і обґрунтований шлях забезпечення їх реалізації. В світовій практиці саме аналіз покладається в основу здійснення діяльності. У зв'язку з цим досить популярною та затребуваною є професія фінансового аналітика зі знанням сучасних програмних продуктів.

Вітчизняні суб'єкти господарювання, які в основу своєї діяльності не покладають аналітичний інструментарій, стрімко втрачають позиції на ринку. Неоправдане виключення результатів економічного (як основи) та інших видів (як похідних) аналізу з інформаційної системи та їх упущення в процесі здійснення управління фінансово-господарською діяльністю негативно позначається не лише на фінансовому становищі підприємства (організації), а й розвитку національної економіки загалом.

Для засвідчення цього можна навести дані рейтингу Всесвітнього економічного форуму Global Competitiveness Report. У ньому Україна за своєю конкурентоспроможністю зайняла у 2016 році 79-е місце серед 140 держав, втративши за рік три позиції), а у 2017-му – 81 з 137 держав (втративши ще дві позиції). Формуючи рейтинг, враховували 12 чинників, серед яких – якість інфраструктури, макроекономічна стабільність, інноваційний потенціал, рівень технологічного розвитку, розвиток фінансового ринку, якість освіти та інші. Якщо не прийняти жодних мір, особливо законодавчих і наукових, то за наступні 30 років наша країна гіпотетично (навіть за умови оптимістичного прогнозу) може опинися на останньому місці.

Для недопущення такого сценарію важливо активізувати використання аналітичних методів в практичній діяльності суб'єктів господарювання. Загалом не секрет, що діяльність переважної більшості малих підприємств (МП) та фізичних осіб підприємців (ФОП) базується швидше на інтуїтивних відчуттях, аніж на адекватних аналітичних розрахунках. В цьому контексті розвиток наукових досліджень, спрямованих на розробку простих і доступних способів і методів аналізу перспектив бізнесу (діяльності) – не просто актуальний напрям, а об'єктивна потреба, продиктована сучасними економічними реаліями. Зокрема, перспективними будуть дослідження підходів до аналізу доцільності здійснення діяльності (його краще віднести до прогнозних методів аналізу), який передбачав би визначення та обґрунтування пріоритетів щодо напрямів діяльності. В цьому

випадку йдеться про вирішення задачі вибору із кількох представлених варіантів діяльності – одного, який буде найбільш результативним. Однією з найвагоміших проблем при розробці варіантів аналізу є обґрунтування та вибір критеріїв для визначення пріоритетів у виборі одного з альтернативних напрямів діяльності, встановлення їх ваги (наприклад, коефіцієнта впливу) та формалізація підходу до виведення кінцевого результату.

Безумовно, не варто ігнорувати існуючих надбань вітчизняних і зарубіжних економістів в питаннях методології та методики аналізу. В цьому контексті можливості їх застосування слід розвивати у площині комп'ютеризації та здешевлення вартості відповідних програмних продуктів. Реальність виконання цього завдання можна констатувати тим фактом, що згідно рейтингу країн з найталановитішими програмістами, опублікованого HR-сайтом HackerRank, Україна посіла 11 місце (за дисциплінами: алгоритми, аналіз великих даних, безпека і т.д.). Більше того, виявилось, що саме українські програмісти у топ п'ятірці серед знавців математики та IT-безпеки.

Однак в дійсності маємо ще й інші дані. Зокрема, пояснення зниження рейтингу України в питаннях конкурентоспроможності серед інших причин пов'язане трудовою міграцією українських кадрів за кордон. За даними багатьох агенцій з підбору кадрів багато IT-фахівців надають перевагу праці за кордоном. Більше того, відтік робочої сили стався навіть серед економістів і бухгалтерів. Керівники великих фірм стверджують, що хороші бухгалтери зараз на вагу золота. Ті ж таки агенції з підбору кадрів визнають, що якщо раніше, відкриваючи вакансію бухгалтера, вони отримували 3-4 резюме за день, то зараз цей показник практично дорівнює 0 (резюме не надходять, або надходять вкрай рідко).

Отже, окрім професійного, в тому числі особливо наукового ентузіазму, який, безумовно, притаманний українським фахівцям, необхідні відповідні зрушення, пов'язані з цілком меркантильними інтересами: висока заробітна плата, соціальний захист, стабільність, можливість довгострокової кар'єри тощо. В цих питаннях самостійного вирішення на мікрорівні бути не може. Необхідні відповідні державницькі гарантії та засади. Свідченням дієвості останніх можна вважати зростання популярності та чисельності бажаючих отримати фах за комп'ютерними спеціальностями після прийняття державних програм інформатизації та комп'ютеризації в різних сферах (освіті, архівній справі тощо). Такий позитивний досвід посилення інтересу до фаху варто використати і щодо економічних спеціальностей, зокрема облікових і аналітичних. В результаті можна отримати якісних фахівців і досягти підняття України у рейтингу конкурентоспроможності країн.